

על אפר ותקווה

חנוכת בית הכנסת הכוראלי המשופץ, דרוהוביץ', 17.6.2018

דניאלה מבור, יו"ר ארגון יוצאי דרוהוביץ', בוריסלב והסביבה

אנו עומדים בחנוכת המקום הזה היום בשם הורינו, סבינו, סבי-סבינו ומשפחותינו, אשר חיו במקום הזה במשך שש מאות שנים. האם שמחה ממלאת את לבנו?

הבניין הזה, הוא באמת נדיר בתפארתו. בנייתו הושלמה על ידי סבי-סבינו לפני כ-150 שנה. הוא שמש כבית כנסת ומרכז לקהילה בחיי היום-יום שלהם. דרדקים למדו בתלמוד-תורה הסמוך. נערים ברי מצווה קראו על הבימה את פרשת השבוע. זוגות צעירים נישאו כאן בלב מלא צפייה לעתיד לבוא. אחרים, בגבור עליהם צערם, קשיים ואסון, חפשו בין קירות אלה עזרה ונחמה. הורינו בנו את המקום זה כמרכז לחיים ותקווה.

היום הוא עומד כסמל לקהילה היהודית שהייתה כאן פעם. מרביתם היו אנשים פשוטים, אשר חיו כאן את חייהם ככל שיכלו. אנשים בעלי מסורת וחיי יום-יום, אשר עשו כמיטב יכולתם לגדל את ילדיהם ולהיות אנשים הגונים.

בני אדם אלה, אשר התפללו והתכנסו כאן בימי חול ומועד, היו אנשים טובים. היו ביניהם בעלי כישרונות בולטים אשר תרמו תרומה יוצאת דופן לעיר ולעולם. ברונן שולץ, הסופר והמאייר המופלא, היה אחד כזה. מאוריצי גוטליב היה אחר, צייר ברוך הכישרונות, אשר צייר את בית הכנסת הזה עצמו באחד מציוריו הנודעים. ברוכי כישרונות היו גם אחיו וגם הצייר אפריים ליליין, וגם הפסנתרן איגנצי טיגרמן וכן רבים, רבים אחרים. אחרים תרמו תרומה מרחיקת לכת לחיי הכלכלה של העיר הזו ושל שכנתה, בוריסלב, כמי שפיתחו את תעשיית הנפט של גליציה ואחר כך פעלו בה כזמרים, חדשנים, בעלי מקצוע וגם כפועלי יום. הם היו הורינו, סבינו וסבי-סבינו, שחיו כאן חיי עבודה, אהבה ותקווה.

ואז הגיעה השואה. בתוך שלוש שנים קצרות, הנאצים מחו את חייהם של 97% מבני הקהילה השוקקת הזאת. אנחנו הננו בניהם ובנותיהם של אותם 600 ניצולים מתוך 17,000 תושבי דרוהוביץ' ועוד 14,000 תושבי בוריסלב היהודים.

האם שמחה ממלאת את לבנו בעמדנו כאן בטקס חנוכת הבניין הזה, אשר שמש להם פעם כמרכז חיים ומסורת? אנחנו זוכרים וכואבים את אובדנם של 97% מבני האדם,

בני משפחותינו, אשר נטבחו כאן בגלל גזענות, בגלל קיצוניות וחוסר סובלנות. אנו חשים בעיקר כאב, בIODענו שהם היו בני אדם, שנרדפו על ידי בני אדם אחרים, פשוט בגלל היותם בני אדם אחרים.

כבני אדם, אנו חשים יראה ואחריות לעתיד ילדינו והדורות הבאים. האם אכן נוכל לתרום לחייהם ואושרם? אולי.

היום אנו מתבוננים בקירות הדורים אלה. הם הוקמו על ידי בני אדם אשר השקיפו על העבר הטרגי בתקווה לעתיד טוב יותר. אנשים כגון אלפרד שרייר ז"ל, אשר בחתירתו המתמדת לקומם הריסות אלה, זכר ולא הניח לאיש לשכוח את העבר הכואב. הוא ועמיתיו פעלו כדי לשכנע אחרים, שחובה לזכור ולא לשכוח. אלה בתורם נטלו על עצמם את האתגר ותמכו מאחורי הקלעים ובעילום שם במשימה זו בהתמדה וללא לאות, עד סיומה. אנו אסירי תודה להם ולאחרים, כמו מר יוסף קרפין הנמצא כאן היום, אשר המשיך את מאמצייהם של קודמיו, הוא ושותפיו לעבודה ותומכיו. הם אלה שהיו אחראים לארגון ולפיקוח היום-יומי על עבודת השיפוץ הנהדרת בעקביות, בהתמדה, בהתגברם על בעיות ומהמורות, עד שהביאו אותנו למעמד הזה ולתוצאה שאנחנו רואים כאן.

האם קירות נהדרים אלה יכולים לתרום לחייהם ואושרם של ילדינו ושל הדורות הבאים? אולי. הדבר תלוי בנו, בכולנו.

הבה נהפוך קירות נהדרים אלה למופת וסמל לכך שעבר טרגי יכול להוות גם בסיס לתקווה. הבה נמלא קירות אלה בפעילויות חינוך ותרבות שמטרתם סובלנות, פתיחות ושלוש. הבה לא נניח לקירות אלה ולתקווה ליפול שוב.

רק בנו תלוי הדבר. בכולנו. הבה ניתן לתקווה לנצח.